

Вказані вище проблеми є тією перешкодою, на яку натрапляють сучасні викладачі.

Таким чином, очевидно існує потреба в розробці методики організації навчального процесу за допомогою інтерактивних технологій у вищій школі та в цілеспрямованому навчанні ефективного використанню інтерактивних технологій в навчальному процесі педагогічних кадрів задля поліпшення якості навчання.

Література

1. Качуровский М.О. Стратегія освіти: проблеми реалізації/ М.О.Качуровский. // Філософія науки: традиції та інновації. – 2011. - № 1(3).
2. Бірюкова Н.В. Інноваційні технології у професійному навчанні і вихованні молоді /Н.В.Бірюкова. <http://www.vspu.edu.ua/science/work.php?art=5>
3. Пометун О., Фрейдман Г. Методика навчання історії в школі / О. Пометун, Г.Фрейдман . - К.: Генеза,2005. – 328с.
4. Присяжнюк Ю.С. Методика викладання дисциплін гуманітарного циклу в умовах гуманізації освіти – Науково-методичний посібник. – Запоріжжя: друкарня «Акцент», 2009. – 114с.
5. Еволюція педагогічної освіти в Україні на етапі націєтворення: Монографія / А.В.Суцєнко, Т.І.Суцєнко, О.О.Фунтікова та ін.; За заг.ред. О.О.Фунтікової. – Запоріжжя: КПУ, 2008. – 392с.
6. Ткачук Л. Сучасні освітні технології в активізації пізнавальної діяльності студентів педагогічних університетів / Л.Ткачук // Вісник Львівського університету. Серія Педагогічна. - 2009. - Вип. 25, Ч. 2. - С. 3-10.
7. Черній Г.В. До питання доцільності використання інтерактивних технологій у вищій школі/ Г.В.Черній. [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://intkonf.org>

Плісак Т.О., Нетребчук Л.О.

УНІФІКАЦІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ: ЗА ТА ПРОТИ

Навчальний план - основний нормативний документ закладу освіти, за допомогою якого здійснюється організація навчального процесу. Навчальний план визначає перелік та обсяг вивчення навчальних дисциплін у відповідності до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки фахівця, розподіляючи їх на нормативні та варіативні (за вибором вищого навчального закладу чи студента). Проте, основна увага в ньому повинна бути приділена переліку дисциплін, що формують професійну компетентність студентів.

У своїй публікації ми зупинимось на особливостях побудови навчальних планів студентів напряму підготовки «Фінанси і кредит».

Останнім часом спостерігається певна уніфікація дисциплін, що включаються до навчальних планів, як в частині дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки і природничо-наукової та фундаментальної підготовки, так і в частині дисциплін професійної та практичної підготовки. Така уніфікація обумовлюється як змістом освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця та вимогами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (МОНМСУ) щодо мобільності студентів та визнання дипломів всіма ВУЗами, так і намаганням вищих навчальних закладів зберегти контингент студентів шляхом об'єднання груп на початкових курсах у разі їх недостатнього набору. Саме тому, у більшості вищих навчальних закладів перші два курси є ідентичним за набором предметів, що включені до навчальних планів підготовки студентів одного напряму.

То які ж позитивні та негативні моменти несе уніфікація навчальних планів підготовки фахівців для галузей економіки.

Безумовною перевагою уніфікованого переліку дисциплін є можливість контролю рівня базових знань студентів, що визначаються цими дисциплінами. Це дозволяє ВНЗ формувати єдині потоки студентів для читання лекцій, зменшувати витрати на підготовку студентів, вивільняючи аудиторний фонд та навантаження викладачів. Уніфікація дисциплін за обсягом годин на їх викладання та змістовними модулями дозволяє МОНМСУ мати єдині стандарти до якості підготовки підручників та навчальних посібників з цих дисциплін та забезпечувати навчальні заклади достатньою кількістю літератури.

Проте, уніфікація призводить до нівелювання унікальності окремих вищих навчальних закладів, які мають відповідну навчальну базу та науковий потенціал професорсько-викладацького складу. ВНЗ проводять наукову роботу, мають наукові школи, унікальні розробки, які можуть лягти в основу викладання авторських курсів, що суттєво підвищить рівень фахової підготовки студентів та рейтинг самих ВНЗ, ставши їх візитівкою. Однак, при включенні в навчальний план всіх обов'язкових дисциплін на авторські курси не залишається годин взагалі, або вони є в мінімальному обсязі.

Ще однією проблемою при підготовці фахівців за напрямом «Фінанси і кредит» є те, що до цього напряму може включатися декілька професійних спрямувань, які суттєво різняться між собою, а саме: «Банківська справа», «Фінанси», «Державні фінанси», «Фінанси підприємств», «Фінансове посередництво», «Страховий менеджмент» тощо. Всі вони мають різне прикладне спрямування і, відповідно, потребують вивчення свого унікального набору дисциплін. Наприклад, дисципліни, що пов'язані з бухгалтерським обліком, мають різні Плани рахунків для кожного виду фінансового інституту та підприємств, тому студенту потрібно вивчити або всі види бухгалтерського обліку, або ж до навчального плану включати тільки один вид обліку, що стосується його спрямування. Те саме стосується дисципліни «Фінансовий менеджмент». Механізм управління фінансами на рівні банку, підприємства та держави має значні від-

мінності, а включити всі дисципліни (крім нормативних, звичайно), що пов'язані з розкриттям цього механізму до навчальних планів за всіма спеціалізаціями практично неможливо через брак годин. Тому, формування універсального навчального плану суттєво погіршує якість фахівців.

Якщо говорити про освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр», слід зауважити, що до навчальних планів підготовки магістрів в межах галузі знань «Економіка і підприємництво» включається перелік обов'язкових дисциплін типу «Методологія наукових досліджень», «Охорона праці», «Цивільний захист», «Методика викладання у вищій школі», «Менеджмент персоналу», «Стратегічний менеджмент» («Стратегічне управління»), на які майже повністю витрачається весь фонд навчальних годин, в наслідок чого на суто професійно-орієнтовані дисципліни залишається мінімальна кількість годин, з яких частина виділяється на нормативні дисципліни професійної та практичної підготовки, а на дисципліни, які забезпечують особливості підготовки магістрів в окремих ВНЗ залишається недостатня кількість годин. Таким чином нівелюється ідея унікальності в підготовці фахівців найвищої кваліфікації, а сама унікальність підготовки магістрів в окремих ВНЗ підміняється їх універсальністю.

Крім того, викликає сумнів доцільність включення до навчальних планів дисциплін, пов'язаних з безпекою та охороною праці. За відповідним листом Міністерства з надзвичайних ситуацій, до навчальних планів рекомендується включити такі дисципліни: «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» («Охорона праці»), «Охорона праці за галузями», «Цивільний захист». Окремі ВНЗ навіть включили ці питання до написання магістерських дипломних робіт окремим розділом. Звичайно, що питання безпеки людини є вкрай важливими для держави, проте це окрема галузь знань і цими питаннями повинні займатись фахівці відповідного профілю.

Ще одним негативним моментом універсалізації навчальних планів є суб'єктивізм щодо включення окремих нормативних дисциплін до ОПП та типових навчальних планів, який залежить від поглядів розробників типових освітньо-професійних програм підготовки фахівців, їх наукових інтересів та доробок. Тому такий підхід суттєво погіршує якість підготовки фахівців за відповідним напрямом.

Наразі необхідно переглянути підхід до змісту освітньо-професійної підготовки фахівців напряму «Фінанси і кредит» щодо включення до навчальних планів навчальних дисциплін, які відбивають тенденції на світових фінансових ринках, інноваційні технології надання послуг на фінансовому ринку тощо, що актуалізує отримані студентами знання та навички і дозволить розв'язувати задачі сьогодення. Тобто, забезпечить роботодавців фахівцями, які мають ґрунтовні фахові знання і можуть відразу приступити до виконання своїх функцій. При цьому повинен бути досягнутий компроміс між загальною ерудицією та високим професіоналізмом майбутнього фахівця.